

Kilpailevat konventiot erikoisalan lehdistötiedotteissa

Anna-Elina Hirvonen

Joensuun yliopisto

Abstract

When a text producer writes or translates press releases of a special field, he has to take into account conventions concerning the special field in question, press releases as a genre as well as the press language. This article contrasts the conventions of languages for special purposes with the conventions of press releases as a genre. It demonstrates that these conventions are in some cases in conflict with each other, in other words competing. On the basis of the preliminary results of the study, such competing conventions seem to be transformations between active and passive forms, transformation between single words and phrases as well as transformation between main and subordinate clauses. The aim of the study is to investigate whether the native revisers tried to increase the translations' conformity to conventions as the translations had been made by a non-native speaker. The research material consists of 34 special-field press releases translated from English into German and Swedish.

1 Johdanto

Erikoisalojen lehdistötiedotteita voi tuskin kääntää ilman erikoisalojen sanastoa varsinkaan silloin, jos tekstien kohderyhmänä ovat alan asiantuntijat tai muut alan tuntevat tahot. Sanastoa koskevien konventioiden lisäksi erikoisalan lehdistötiedotteisiin vaikuttavat muut kyseistä erikoisalaa, lehdistötiedotteiden tekstilajia ja lehdistön kieltä koskevat konventiot. Pohdin artikkelissani, ovatko kyseiset konventiot joissakin tilanteissa ristiriidassa eli kilpailevatko ne keskenään, ja esittelen tähänastisia tutkimustuloksiani konventionmukaisuuden näkökulmasta.

2 Tutkimusmateriaali

Varsinainen tutkimusmateriaalini koostuu 34:stä **erikoisalan lehdistötiedotteesta**, jotka on käännetty englannista saksaksi ja ruotsiksi, sekä niiden kielitarkastetuista versioista. Olen kääntänyt lehdistötiedotteet **vieraalta kieleltä vieraalle kielelle** työskennellessäni vuosina 1998–2003 Metso Paperin (aikaisemmin Valmet) Pituusleikkurit-yksikössä Järvenpäässä. Käännösten kielentarkastuksen on suorittanut yrityksen ruotsia ja saksaa äidinkielenään puhuva henkilökunta.

Lehdistötiedotteet liittyvät **pituusleikkaustekniikkaan**. Pituusleikkuri on kone, jonka tehtävänä on kelata paperi- tai kartonkikoneelta tulevan ison konerullan raina auki, leikata se pituussuunnassa osarainoiksi ja kelata osarainat pienemmiksi paperi- tai kartonkirulliksi. Pituusleikkureilla voidaan valmistaa myös pieniä pehmopaperirullia, mutta Metso Paperin valmistamat koneet tuottivat paperirullia painotaloille. Tutkimusmateriaalina olevat lehdistötiedotteet eivät kuitenkaan ole puhtaasti teknisiä

tekstejä vaan pikemminkin **tekniis-kaupallisia tekstejä**, sillä niiden aiheena ovat Metso Paperin saamat kaupat sekä laitteiden saavuttamat nopeus- ja tuotantoennätykset.

Yritykset ja yhteisöt voivat nykyisin julkaista lehdistötiedotteita myös verkkosivuillaan Internetissä, mutta lehdistötiedotteiden pohjimmainen tavoite on edelleen herättää lehdistön mielenkiinto, jotta ne tulisivat julkaistuiksi lehdissä (vrt. Iisa ym. 1998: 349). Metso Paperin lehdistötiedotteet lähetettiin paperialan kansainväliselle lehdistölle, ja niiden tavoitteena oli tehdä yritystä tunnetuksi etenkin Suomen ja Ruotsin ulkopuolella.

3 Konventionmukaisuus

Oman tutkimukseni kohteena ovat äidinkielisten kielentarkastajien tekemät muutokset vieraalle kielelle käännettyihin lehdistötiedotteisiin. Käsittelen niitä tässä artikkelissani konventionmukaisuuden näkökulmasta.

Konventionmukaisuuden taustalla ovat konventiot, jotka liittyvät ihmisten toimintaan yhteisön tai ryhmän jäsenenä. Sana **konventio** tulee latinasta ja tarkoittaa sopimusta. Kyse ei siis ole satunnaisesta toiminnasta, vaan käyttäytymisen säännönmukaisuuksista. Konventiot ovat odotuksia siitä, miten meidän oletetaan toimivan tiettyssä toistuvassa viestintätilanteessa. (Vrt. Bußmann 2002: 378.)

Koska omassa tutkimuksessani kyse on kirjallisesta viestinnästä, konventionmukaisuus ymmärretään siinä **tekstin ominaisuutena**. Sitä tarkastellaan toisaalta erikoiskielten näkökulmasta (kielen variantteja), toisaalta lehdistötiedotteiden näkökulmasta (tekstilaji). Konventionmukaisuudella ymmärretään sitä, että teksti tai käännös **täyttää kyseisen kieliyhteisön kyseiselle kielen variantille ja tekstilajille asettamat odotukset**, jotka voivat olla sekä eksplisiittisiä että implisiittisiä. Tutkimuksen yhtenä hypoteesina on, että kielentarkastus paransi käännösten konventionmukaisuutta.

4 Kilpailevat konventiot

4.1 Kilpailevat konventiot teorian näkökulmasta

Erikoisalan lehdistötiedotteisiin vaikuttavat sekä kyseisen erikoisalan että lehdistötiedotteiden konventiot.¹ Käytän tarkoituksella sanaa konventio tutkimukseni deskriptiivisen luonteen takia, sillä normit ovat sitovampia kuin konventiot (vrt. Baker 1998: 164). Esittelen kyseisiä konventioita erikoisalojen kielten näkökulmasta, mutta vertaan niitä lehdistötiedotteiden konventioihin.

Erikoisalojen kielten ja lehdistötiedotteiden konventioina pidän sellaisia **ominaisuuksia, jotka toistuvat** kyseisissä kielen varianteissa tai tekstilajeissa ja ovat siten tyypillisiä niille **tieteellisten tutkimustulosten perusteella**. Käytän siksi tässä luvussa alaviitettä 2 lukuun ottamatta tietoisesti vain sellaisia kirjallisuusviitteitä, jotka perustuvat eri tutkimuksiin, vaikka tiedän, että lehdistötiedotteiden kielestä ja rakenteesta annetaan ohjeita monissa kieli- ja kirjoitusoppaissa.

Erikoisalojen kielillä on sekä kielen sisäisiä että toiminnallisia ominaisuuksia. Kielen sisäiset ominaisuudet liittyvät kieleen järjestelmänä, toiminnalliset ominaisuudet puolestaan kielen käyttöön. (Vrt. lukujen V ja VI jako teoksessa *Fachsprachen* 1998.)

Erikoisalojen kielten **toiminnallisia ominaisuuksia** ovat muun muassa persoonaton ja tiivis ilmaisutapa, täsmällisyys, eksplisiittisyys ja ymmärrettävyys (luku V teoksessa *Fachsprachen* 1998: 373–407). Kyseiset ominaisuudet eivät varmasti toteudu samalla tavalla kaikissa tekstilajeissa, ja eroja on myös kirjallisen ja suullisen viestinnän välillä. Kompromisseja joudutaan tekemään erityisesti tiiviin ilmaisutavan ja eksplisiittisyyden välillä, minkä perusteella niitä voi pitää keskenään kilpailevina toiminnallisina ominaisuuksina.

Verrattaessa edellä mainittuja erikoisalojen kielten toiminnallisia ominaisuuksia lehdistötiedotteiden kieleen havaittavissa on ainakin kaksi eroa: Eksplisiittisyyttä voi tuskin pitää lehdistötiedotteiden ominaisuutena, koska se on ristiriidassa tiiviin ilmaisutavan kanssa. Lehdistötiedotteethan on pohjimmiltaan tarkoitettu julkaistaviksi, mutta lehdistössä on käytössä vain rajallinen julkaisutila (vrt. Lüger 1995: 26). Lehdistötiedotteet eivät myöskään voi olla täysin persoonattomia. Niiden julkaisijat käyttävät kyllä itsestään substantiiveja ja muita kolmannen persoonan muotoja (vrt. Puskala 2003: 89; Kankaanpää 2006: 163), mutta täysin persoonattomia ne eivät voi olla, koska niiden julkaisijat haluavat huomiota yritykselleen tai organisaatiolleen.

Erikoisalojen kielten **sisäisiä ominaisuuksia** on puolestaan kolmella tasolla: sanastossa, rakenteissa ja tekstin tasolla. Niistä sanastoa on tutkittu eniten. Jos tutkimustuloksia tarkastellaan eri sanaluokkien kannalta, substantiivit ja adjektiivit ovat yleisiä. Tyypillisiä erikoisalojen sanastolle ovat osin edellä kerrottuun liittyen myös yhdyssanat, lyhenteet ja kansainväliset termit. (Vrt. Fleischmann & Schmitt 2000: 73–75; Roelcke 2005: 73–76.)

Omaa kielioppia erikoisalojen kielillä ei ole, mutta tyypillistä niille ovat määrälliset erot eri rakenteiden käytössä (vrt. Roelcke 2005: 71). Tyypillisiä rakenteellisia ominaisuuksia ovat nominaalilausekkeet erilaisine attribuutteineen, prepositio-, infinitiivi- ja partisiippirakenteet sekä passiivi ja persoonattomat ilmaisut. (Fleischmann & Schmitt 2000: 75–76; vrt. Roelcke 2005: 77, 81.) Muun muassa edellä mainitut rakenteelliset ominaisuudet vaikuttavat siihen, että erikoisalojen kielten virkerakenne on yleiskieltä monimutkaisempi (vrt. Roelcke 2005: 82).

Tekstitasolla erikoisalojen kielelle on tyypillistä selkeä jäsentely. Lisäksi niissä käytetään erilaisia typografisia keinoja kuten lihavoitinta ja alleviivausta sekä ei-sanallisia keinoja kuten kuvia ja kaavioita. (Vrt. Fleischmann & Schmitt 2000: 76.)

Kun edellä esitettyjä erikoisalojen kielten sisäisiä ominaisuuksia verrataan lehdistötiedotteiden vastaaviin ominaisuuksiin, havaittavissa on sekä yhtäläisyyksiä että eroja. Yhtäläisyytenä voidaan pitää sitä, että substantiivit ja nominaalilausekkeet attribuutteineen kuuluvat myös lehdistötiedotteiden kieleen (vrt. substantiivien osalta Kankaanpää 2006: 162–163 ja nominaalilausekkeiden osalta Puskala 2003: 175). Sitä vastoin eroja on ainakin virkerakenteessa ja tekstin tasolla. Virkerakenteeltaan

lehdistötiedotteet ovat päälausevoittoisia (vrt. Puskala 2003: 245). Jos niissä esiintyy sivulauseita, ne ovat yleensä relatiivilauseita (vrt. Puskala 2003: 175). Passiivina käytetään (vrt. Puskala 2003: 273–274), mutta sen käyttö ei liene yhtä tyypillistä kuin erikoisalojen kielissä (vrt. Kankaanpää 2006: 164). Tekstin tasolla erona on lehdistötiedotteiden rakenne: ne muistuttavat usein kärkikolmiomallia (Puskala 2003: 246; Kankaanpää 2006: 180).² Jos huomioon otettaisiin myös lehdistötiedotteiden laatimista koskevat ohjeet, eroja olisi havaittavissa sanaston osalta ainakin adjektiivien, lyhenteiden ja kansainvälisten termien käytössä.

4.2 Kilpailevat konventiot analyysin perusteella

Tähänastisen tutkimukseni perusteella kilpailevina konventioina voisi pitää aktiivin ja passiivin vaihtelua, yksittäisten sanojen ja lausekkeiden tai lauseiden välistä vaihtelua sekä pää- ja sivulauseiden vaihtelua. Vaihtelulla tarkoitan sitä, että kielentarkastajat eivät ole tehneet muutoksia selkeästi vain yhteen suuntaan kahden vastakkaisen vaihtoehdon välillä vaan molempiin suuntiin. Käsittelen seuraavassa tekstissä lyhyesti aktiivin ja passiivin välistä vaihtelua, mutta esimerkit painottuvat kahteen jälkimmäiseen vaihteluun KäTu09-symposiumissa pitämäni esityksen mukaisesti.

Aktiivin ja passiivin vaihtelu liittyy siihen, että passiivimuodot ovat pikemminkin tyypillisiä erikoisalojen kielille kuin lehdistötiedotteille. Tutkimusmateriaalissani äidinkielliset kielentarkastajat ovat tehneet kuitenkin muutoksia molempiin suuntiin, siis passiivista aktiiviin ja päinvastoin. Lisäksi yksittäisiä muutoksia esiintyy eri passiivimuotojen välillä. Koska kielentarkastajat eivät ole tehneet muutoksia selkeästi vain aktiivimuotojen suuntaan, aktiivin ja passiivin välisessä vaihtelussa voi mielestäni puhua kilpailevista konventioista.

Yksittäisten sanojen ja lausekkeiden tai lauseiden välinen vaihtelu johtuu puolestaan tutkimukseni perusteella siitä, että kielen toiminnalliset ominaisuudet tiiviys ja eksplisiittisyys kilpailevat keskenään. Edellä mainituista ominaisuuksista tiiviys kuuluu sekä erikoisalojen että lehdistötiedotteiden kieleen, mutta eksplisiittisyys lähinnä erikoisalojen kieleen. Vaikka siis erikoisalan lehdistötiedotteissa saattaisi olla tarve kertoa jokin syy-seuraus-suhde eksplisiittisesti, lehdistötiedotteessa asiat esitetään usein faktoina kaikkia yksityiskohtia selittämättä. Kyseinen vaihtelu näkyy materiaalissani konkreettisesti esimerkiksi yhdyssanojen ja nominaalilausekkeiden, adjektiivien ja sivulauseiden tai prepositiolausekkeiden sekä genetiivin ja prepositiolausekkeiden välisinä muutoksina.

Esimerkissä 1 on kyse *päänvientikiilan* automaattisesta leikkaamisesta. Alkuperäisessä käännöksessä esiintyvä yhdyssana *Bahneinführungskeil* on korvattu kielitarkastetussa versiossa nominaalilausekkeella *Spitze für die Bahnüberführung*. Sen lisäksi, että alkuperäinen termi on muuttunut *rainanvientikärjeksi*, kielentarkastuksen tekemä muutos on pidentänyt hieman ilmaisua.

Esim. 1 a) automatisches Schneiden des Bahneinführungskeils (alkuperäinen käännös)

Esim. 1 b) automatisches Schneiden der Spitze für die Bahnüberführung (kielitarkastettu versio)

Esimerkissä 2 on myös kyse yhdyssanan ja nominaalilausekkeen välisestä vaihtelusta. Tässä esimerkissä yhdyssanan *kartonkitechdas* korvaaminen nominaalilausekkeella *kartonkia valmistava yritys* on aiheuttanut tekstin huomattavan pitenemisen.

Esim. 2 a) ein privates Kartonwerk (alkuperäinen käännös)

Esim. 2 b) ein privates Unternehmen zur Herstellung von Karton (kielitarkastettu versio)

Seuraavassa esimerkissä varastokuljetinta tarkoittavan yhdyssanan yksi osa on muuttunut prepositiolausekkeeksi. Äidinkielen kielentarkastaja on todennäköisesti halunnut kertoa eksplisiittisesti, että kyse on kuljettimen rakenteesta, mutta on tehnyt sen tiiviin ilmaisutavan kustannuksella.

Esim. 3 a) en lagerlamelltransportör (alkuperäinen käännös, kursivointi lisätty)

Esim. 3 b) en lagringstransportör av lamellutförande (kielitarkastettu versio, kursivointi lisätty)

Myös esimerkissä 4 on kyse tekstin eksplisiittisyyden lisäämisestä. Kyse on uudesta pituusleikkurimallista. Äidinkielen kielentarkastaja on muuttanut partisiipin *nedsänkt* prepositiolausekkeeksi *av nedsänkt modell*, jolloin lukija ymmärtää todennäköisesti alkuperäistä käännöstä selvemmin, että upotuksessa on kyse pituusleikkurin erilaisesta mallista.

Esim. 4 a) den 8,7 meter breda nedsänkta WinBelt Pro rullmaskinen (alkuperäinen käännös)

Esim. 4 b) den 8,7 meter breda WinBelt Pro rullmaskinen av nedsänkt modell (kielitarkastettu versio)

Edellä esitetyissä esimerkeissä 1–4 on kyse yksittäisen sanan tai sen osan ja lausekkeen välisestä vaihtelusta, seuraavassa esimerkissä puolestaan yksittäisen sanan ja sivulauseen välisestä vaihtelusta. Siinä äidinkielen kielentarkastaja on korvannut yhdyssanan *linerboardlinje* sivulauseella *som tillverkar linerboard*. Muutoksen vaikutuksesta tekstissä ei puhuta enää päällystyskartonkilinjasta, vaan paperikoneesta numero viisi, joka valmistaa päällystyskartonkia.

Esim. 5 a) produktionen från linerboardlinjen PM 5 (alkuperäinen käännös)

Esim. 5 b) produktionen från PM 5 som tillverkar linerboard (kielitarkastettu versio)

Kolmas esimerkki kilpailevista konventioista tutkimukseni perusteella on **pää- ja sivulauseiden vaihtelu**. Kyseiseen vaihteluun vaikuttaa toisaalta se, että erikoisalojen teksteille on tyypillistä yleiskieltä monimutkaisempi virkerakenne erilaisine sivulauseineen sekä infinitiivi- ja partisiippirakenteineen. Lehdistötiedotteet ovat puolestaan päälausevoittoisia. Jos niissä esiintyy sivulauseita, ne ovat usein relatiivilauseita. Esimerkeissä 6 ja 7 on tapahtunut muitakin muutoksia, mutta pää- ja sivulauseiden osalta muutos on tapahtunut sivulauseiden suuntaan.

Esimerkissä 6 a) eli alkuperäisessä käännöksessä kerrotaan, että jatkuvan rullauksen menetelmä täysin automatisoituine toimintoineen minimoi manuaalisen työn ja muuttaa ajomiesten työtä rullausprosessin valvonnan suuntaan. Alkuperäisessä tekstissä on siis yksi virke, jossa on kaksi rinnasteista verbilauseketta, mutta yksi yhteinen subjekti.

Esim. 6 a) Den kontinuerliga rullningsmetoden med helautomatiserade funktioner minimerar manuellt arbete samt ändrar operatörernas arbete mot övervakning av rullningsprocessen. (alkuperäinen käännös)

Esim. 6 b) Då de manuella momenten minimeras med de helautomatiserade funktionerna i denna rullningsmetod innebär detta även att operatörernas arbetsuppgifter förändras och är i huvudsak övervakning av rullningsprocessen. (kielitarkastettu versio)

Kun alkuperäistä käännöstä verrataan yllä olevaan kielitarkastettuun versioon eli esimerkkiin 6 b), havaitaan, että kielentarkastus on tehnyt useita virkerakenteen kannalta olennaisia muutoksia: aktiivimuodot ovat muuttuneet passiivimuodoiksi, ja kielentarkastaja on täydentänyt tekstiin kolme virkerakenteen kannalta olennaista asiaa: sen alkuun konjunktion *då* sekä keskelle tekstiä *innebär detta även att* ja *och är i huvudsak*. Lisäysten johdosta kielitarkastetussa versiossa on yhden pitkän päälauseen sijasta vain yksi lyhyt päälause *innebär detta även* ja kolme sivulauseetta. Täydennysten seurauksena asioiden syy-seuraus-suhde käy alkuperäistä käännöstä selvemmin ilmi kielitarkastetussa versiossa: *Koska tämän rullausmenetelmän täysin automaattiset toiminnot minimoivat manuaalista työtä, se tarkoittaa samalla, että ajomiesten työtehtävät muuttuvat ja ovat pääasiassa rullausprosessin valvontaa*. Automatisoinnin vaikutus ajomiesten työhön on siis selkeytynyt, mutta päälauseen muuttuminen sivulauseiksi on tarkoittanut pikemminkin muutosta erikoisalojen kielten kuin lehdistötiedotteiden konventioiden suuntaan. Sitä paitsi mikään sivulauseista ei ole lehdistötiedoille tyypillinen relatiivilause.

Esimerkissä 7 kielentarkastus on yhdistänyt kaksi virkettä. Alkuperäisessä käännöksessä eli esimerkissä 7 a) kerrotaan Valmetin jatkuvan rullauksen menetelmän nostavan kapasiteettia ja kyseistä rullausmenetelmää käyttävän pituusleikkurin toimivan täysin automaattisesti niin kauan, kuin uusia konerullia on käytössä paperikoneelta.

Esim. 7 a) Kapaciteten utöks ytterligare av Valmets kontinuerliga rullningsmetod. Med denna rullningsmetod fungerar rullmaskinen helt automatiskt så länge det står nya tambourer från pappersmaskinen till förfogande. (alkuperäinen käännös)

Esim. 7 b) En utökning av rullmaskinens kapacitet erhålls genom att den är utrustad med Valmets kontinuerliga rullningsmetod vilket innebär att de (sic!) fungerar helt automatiskt så länge nya tambourer från pappersmaskinen finns tillgängliga. (kielitarkastettu versio)

Verrattaessa alkuperäistä käännöstä yllä olevaan kielitarkastettuun versioon eli esimerkkiin 7 b) jälkimmäisen virkerakenteeseen on vaikuttanut esimerkin 6 tavoin tekstiin tehdyt lisäykset *genom att den är utrustad* ja *vilket innebär att*. Pituusleikkurin kapasiteetin lisäys saadaan siis varustamalla leikkuri Valmetin jatkuvan rullauksen menetelmällä, mikä tarkoittaa, että leikkuri toimii täysin automaattisesti niin kauan, kuin uusia konerullia on käytössä paperikoneelta. Jatkuvan rullauksen menetelmällä saavutettava etu siis selkenee, mutta muutosten jälkeen tekstissä on yksi päälause ja neljä sivulauseetta aikaisempien kahden virkkeen sijasta, joista vain toisessa oli yksi sivulause. Kuten esimerkissä 6 muutos on tapahtunut tässäkin tapauksessa erikoisalojen kielten suuntaan, koska päälausevoittoisuus on muuttunut sivulausevoittoisuudeksi. Lisäksi neljästä sivulauseesta vain yksi on lehdistötiedoille tyypillinen relatiivilause.

5 Lopuksi

Olen käsitellyt artikkelissani erikoisalojen kielten ja lehdistötiedotteiden konventioiden välistä kilpailua sekä teoreettisen tiedon että oman tutkimukseni perusteella. Luvussa 4.2 mainitsin kolme ryhmää, joissa äidinkielliset kielentarkastajat eivät ole tehneet muutoksia selkeästi vain yhteen suuntaan kahden vastakkaisen vaihtoehdon välillä. Kyseiset muutokset koskevat aktiivin ja passiivin välistä vaihtelua, yksittäisten sanojen ja lausekkeiden tai lauseiden välistä vaihtelua sekä pää- ja sivulauseiden vaihtelua.

Esitin luvussa 4.2 edellä mainittujen vaihteluiden johtuvan ensisijaisesti erikoisalojen kielten ja lehdistötiedotteiden konventioiden välisistä eroista. Pää- ja sivulauseiden vaihtelussa lieneekin ensisijaisesti kyse siitä, mutta yksittäisten sanojen ja lausekkeiden tai lauseiden välisen vaihtelun sekä aktiivin ja passiivin välisen vaihtelun voisi toisaalta tulkita johtuvan myös erikoisalojen kielten tai lehdistötiedotteiden omista vastakkaisista tarpeista. Arvioitaessa puolestaan luvussa 3 esitettyä hypoteesia siitä, paransiko kielentarkastus käännösten konventionmukaisuutta, tulokseen vaikuttaa se, tarkastellaanko asiaa ensisijaisesti erikoisalojen kielten vai lehdistötiedotteiden konventioiden näkökulmasta. Kyseisen hypoteesin vahvistaminen tai kumoaminen riippuu myös muista kuin pelkästään tässä artikkelissa esitetyistä tutkimustuloksista, joten lopullinen tulos selviää vasta koko tutkimuksen valmistuttua.

Lähdeluettelo

Baker, Mona 1998. Norms. Teoksessa: Mona Baker (toim.). *Routledge encyclopedia of translation studies*. London, New York: Routledge, 163–165.

Bußmann, Hadumond 2002. *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Stuttgart: Kröner.

Fachsprachen 1998 = Lothar Hoffmann & Hartwig Kalverkämper & Herbert E. Wiegand (toim.) 1998: *Fachsprachen. Ein internationales Handbuch zur Fachsprachenforschung und Terminologiewissenschaft. Languages for special purposes. An international handbook of special-language and terminology research*. Osa 1. Berlin, New York: Walter de Gruyter. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft nro 14, 1.

Fleischmann, Eberhard & Peter A. Schmitt 2000. Fachsprachliches Übersetzen – Anstoß zu einem Paradigmenwechsel? Teoksessa: Peter A. Schmitt (toim.). *Paradigmenwechsel in der Translation. Festschrift zum Albert Neubert zum 70. Geburtstag*. Tübingen: Stauffenberg Verlag, 57–100.

Iisa, Katariina & Salli Kankaanpää & Aino Piehl 1998. *Tekstintekijän käsikirja*. 2. painos. Helsinki: Yrityskirjat.

Kankaanpää, Salli 2006. *Hallinnon lehdistötiedotteiden kieli*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia nro 1086.

Kortetjärvi-Nurmi, Sirkka & Marja-Liisa Kuronen & Marja Ollikainen 1997. *Yrityksen viestintä*. Helsinki: Edita.

Lüger, Heinz-Helmut 1995. *Pressesprache*. 2., uudistettu painos. Tübingen: Niemeyer.

Puskala, Jaana 2003. *Fackkommunikativ kompetens, i synnerhet textuell. Finsk- och svenskspråkiga ekonomie studerande informerar på svenska om ett företagsförvärv*. Vaasa: Vaasan yliopisto. Acta Wasaensia nro 116, Kielitiede nro 24.

Roelcke, Thorsten 2005. *Fachsprachen*. 2., tarkastettu painos. Berlin: Erich Schmidt Verlag. Grundlagen der Germanistik nro 37.

Zehrt, Wolfgang 2007. *Die Pressemitteilung*. Konstanz: UVK Verlagsgesellschaft.

---

¹ Artikkelin johdannossa mainitsin myös lehdistön kieltä koskevat konventiot, mutta tässä luvussa käsittelem vain erikoisalojen kielten ja lehdistötiedotteiden konventioita, koska tutkimukseni painottuu niihin. Lehdistön kieltä on tutkinut mm. Lüger 1995 (teoksen luku 2).

² Kärkikolmiomalli tarkoittaa sitä, että tärkein asia esitetään tekstin alussa, yksityiskohdat ja taustat myöhemmin (Iisa ym. 1998: 106–107; Zehrt 2007: 45; vrt. Kortetjärvi-Nurmi ym. 1997: 154).